

School Safety Operations under the Office of Pattani Primary Educational Service Area 2

Haron Lamae¹ and Sinchai Suwanmanee²

¹Master of Education (Educational Administration), Faculty of Education, Thaksin University, Thailand

²Faculty of Education, Thaksin University, Thailand

E-mail: kru.haron@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5631-1007>

E-mail: sinchai@tsu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3031-3277>

Received 07/11/2025

Revised 15/11/2025

Accepted 17/12/2025

Abstract

Background and Aims: School safety is a fundamental factor that affects the quality of educational management. Schools with effective safety management systems help build confidence among students, parents, and surrounding communities (OBEC, 2021). The Ministry of Education has designated “Safe School” as one of the key goals for improving education quality under the National Education Plan (2023–2037), emphasizing prevention, instillation, and suppression measures to mitigate potential hazards in schools. However, according to the Deep South Watch (2024), Pattani Province remains one of the areas where safety incidents continue to occur, impacting students’ learning environments and the mental well-being of teachers and educational personnel. Therefore, implementing school safety operations in this region is of great importance. The objectives of this study were to: 1) examine the level of school safety operations under the Office of Pattani Primary Educational Service Area 2, 2) compare the differences in safety operations by gender, age, educational qualification, work experience, and school size, and 3) propose guidelines for developing sustainable and systematic school safety operations.

Methodology: The sample consisted of 303 teachers and educational personnel under the Office of Pattani Primary Educational Service Area 2. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table. Stratified random sampling was applied based on school size, followed by simple random sampling using a non-replacement lottery method. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of .906. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

Results: 1) The overall level of school safety operations in schools under the Primary Educational Service Area Office Pattani 2 was found to be high. 2) The comparison of school safety operations revealed that teachers and educational personnel with different gender, age, educational qualifications, work experience, and school size did not differ in their overall opinions regarding school safety operations. However, those with different levels of work experience significantly differed in their opinions on the *suppression* dimension at the .05 level. And 3) The synthesis of recommendations for school safety operations indicated that prevention should emphasize

physical and administrative safety measures, such as CCTV installation, security patrols, access control, and regular emergency drills. Instillation should focus on cultivating safety awareness among all stakeholders by teaching survival skills, first aid, and integrating safety knowledge into subjects and school activities. Suppression requires firm and explicit measures to address risky behaviors—such as weapons, substance abuse, or bullying—through an effective reporting system, collaboration with police and local authorities, and activities that promote shared responsibility and respect for others, ultimately fostering a sustainable school safety culture.

Conclusion: Schools under the Office of Pattani Primary Educational Service Area 2 demonstrate a high level of safety operations. However, continuous improvement is needed in building a strong and systematic safety culture, especially in instilling safety consciousness among students and strengthening collaboration networks between schools, communities, and related agencies. These efforts will enhance sustainability and establish a model for other educational areas.

Keywords: School Safety Operations; 3P Measures; Educational Administration; School Safety

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

ฮารน ละแมหะมะ¹ และศิลป์ชัย สุวรรณมณี²

¹ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนที่มีระบบบริหารจัดการความปลอดภัยที่ดีจะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยรอบ (สพฐ., 2564) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ “โรงเรียนปลอดภัย” เป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2580 โดยเน้นให้สถานศึกษามีระบบการป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปรามภัยที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม จากรายงานของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch, 2567) พบว่า พื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีเหตุไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อบรรยากาศทางการเรียนรู้ของผู้เรียนและความมั่นคงทางจิตใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาในเขตพื้นที่นี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน เปรียบเทียบความแตกต่าง และเสนอแนะแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นระบบและยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัดขนาดของสถานศึกษา และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 303 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจาก Krejcie and Morgan (1970) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของสถานศึกษาแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากไม่ใส่คืน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา เท่ากับ .906 สถิติ ที่วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ

ผลการวิจัย: 1) การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัดขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ในรายด้านการปราบปราม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการประมวลข้อเสนอแนะการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา พบว่า การป้องกัน เน้นมาตรการเชิงกายภาพและระบบจัดการความปลอดภัยที่เข้มงวด เช่น กล้องวงจรปิด จัดเวรยาม ควบคุมการเข้าออก และซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ การปลูกฝัง ปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้กับทุกฝ่าย โดยสอนทักษะเอาตัวรอด ปฐมพยาบาล และบูรณา

การความรู้ความปลอดภัยในรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ และการปราบปราม ควรมีมาตรการชัดเจนเด็ดขาดต่อพฤติกรรมเสี่ยง เช่น อาวุธ สารเสพติด หรือการกลั่นแกล้ง โดยจัดระบบแจ้งเหตุและประสานตำรวจและหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งสร้างกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันดูแลและเคารพสิทธิผู้อื่นเพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

สรุปผล: สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับที่ดี แต่ยังต้องพัฒนาในด้านการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้ต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเฉพาะการปลูกฝังจิตสำนึกความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน และการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษามีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นต้นแบบของพื้นที่อื่นต่อไป

คำสำคัญ: การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา; มาตรการ 3 ป.; การบริหารการศึกษา; ความปลอดภัยในสถานศึกษา

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ได้มุ่งเพียงด้านวิชาการ แต่ยังรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่สังคมต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทั้งจากปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชีวิตและทรัพย์สินของผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน (ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมี, 2566)

ในระดับนานาชาติ มีการให้ความสำคัญต่อแนวคิด “โรงเรียนปลอดภัย” (Safe School) เพื่อปกป้องชีวิตของนักเรียนและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ercek & Birel, 2021) โดยเน้นให้สถานศึกษามีการจัดการเชิงระบบที่ครอบคลุมทั้งด้านการป้องกัน (Prevention) การปลูกฝัง (Instillation) และการปราบปราม (Suppression) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษาในหลายประเทศ ขณะที่ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการความปลอดภัยทางการศึกษาให้เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งเป็น “พื้นที่ปลอดภัยสำหรับทุกคน” (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และวินัส ศรีศักดิ์, 2566)

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความเปราะบางทางสังคมและความมั่นคง การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษายังคงเป็นประเด็นท้าทาย สถิติจาก Deep South Watch (2567) ระบุว่า ในปี 2566 มีเหตุการณ์ความไม่สงบกว่า 500 เหตุการณ์ และกว่า 30 เหตุการณ์เกิดใกล้สถานศึกษา ส่วนรายงานจาก AHA Centre (2024) พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาแนวทางบริหารจัดการความปลอดภัยเชิงรุกให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ งานวิจัยหลายชิ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาจะเกิดผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับ (Anyanwu, Okaforcha, & Okeke, 2024) ครูไม่เพียงทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องว่างทางวิชาการ (Research Gap)

เกี่ยวกับระดับและรูปแบบการดำเนินงานของครูและบุคลากรในบริบทพื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ในการประเมินสถานภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานในแต่ละด้าน และเปรียบเทียบความแตกต่างตามปัจจัยส่วนบุคคลและบริบทของสถานศึกษา ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาและยกระดับมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) อธิบายว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา คือสภาพที่ผู้เรียน ครู และบุคลากรปลอดภัยจากภัยคุกคามและอันตราย พร้อมทั้งมีระบบการจัดการที่มั่นคงเพื่อรองรับการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

เสาวลักษณ์ ชาวป่า (2568) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยจากปัจจัยเสี่ยง โดยต้องมีการวางแผนและมาตรการป้องกันเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่เรียนรู้อย่างมั่นคงและปลอดภัย

Okaforcha and Okeke (2025) กล่าวว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง สภาพที่ผู้เรียนและบุคลากรปราศจากอันตรายทางกายและจิตใจ ต้องมีมาตรการตรวจสอบ ฝึกอบรม และวัฒนธรรมการป้องกันต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจและทำให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยแท้จริง

สรุปได้ว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบและสภาพแวดล้อมที่คุ้มครองผู้เรียนและบุคลากรจากภัยทุกด้าน ผ่านนโยบาย มาตรการ และความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้อย่างมั่นคง

ความหมายมาตรการการป้องกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ให้ความหมายว่า การป้องกัน คือ การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรืออันตรายต่อนักเรียนและบุคลากร โดยจัดมาตรการ เช่น การประเมินปัจจัยเสี่ยง การกำหนดพื้นที่ปลอดภัย การจัดทำแผนความปลอดภัย การพัฒนาระบบสารสนเทศ และการคัดกรองนักเรียนรายบุคคล

อลงกต สรณอก (2568) กล่าวว่า มาตรการป้องกันควรครอบคลุมทุกมิติ โดยเริ่มจากการประชุมหารือร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อระบุจุดเสี่ยง ติดตั้งระบบรักษาความปลอดภัย และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การป้องกัน หมายถึง การดำเนินงานเชิงรุกของสถานศึกษาในการวางแผน จัดระบบ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอุบัติเหตุ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ความหมายมาตรการการปลูกฝัง

การปลูกฝัง ถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีจิตสำนึก และ ทักษะในการดูแลความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) การปลูกฝัง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านความปลอดภัย ผ่านกิจกรรมและประสบการณ์ที่พัฒนาทักษะการป้องกันภัยให้นักเรียน ครู บุคลากร และผู้ปกครอง

ทัศนวรรณ พรหมโคตร (2567) กล่าวว่า การปลูกฝัง หมายถึง การส่งเสริมจิตสำนึก ความรู้ และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากร ผ่านการบูรณาการกิจกรรมและหลักสูตร เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

Okaforcha and Okeke (2025) กล่าวว่า การปลูกฝัง หมายถึง การบ่มเพาะจิตสำนึก ค่านิยม และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยผ่านกิจกรรม อบรม และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การปลูกฝัง หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และค่านิยมด้านความปลอดภัยแก่ทุกฝ่ายในโรงเรียน ผ่านการบูรณาการเนื้อหา กิจกรรม และสื่อสารณรงค์ เพื่อให้ความปลอดภัยเป็นวัฒนธรรมร่วมขององค์กร

ความหมายมาตรการการปราบปราม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กล่าวว่า การปราบปราม หมายถึง การจัดการแก้ไข ปัญหาและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุไม่ปลอดภัย พร้อมดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อฟื้นฟูและคืนความปลอดภัยให้กับสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

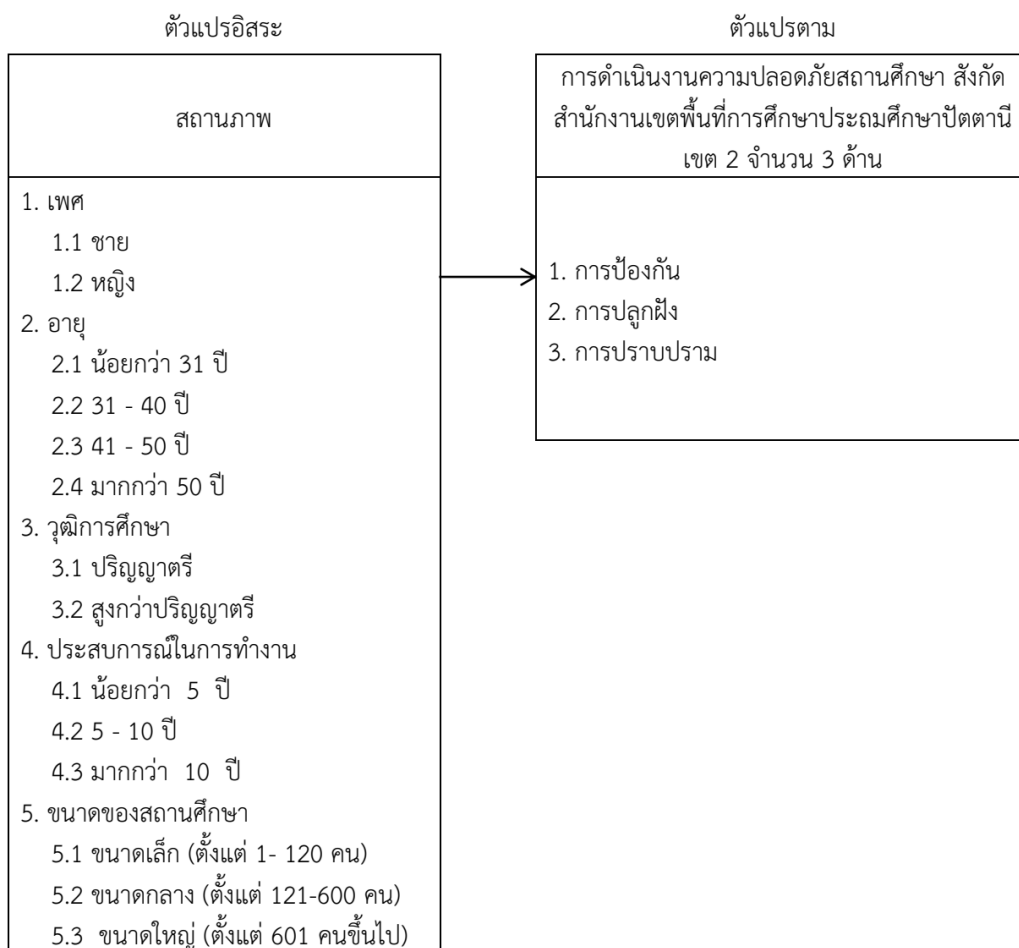
ศรณรินทร์ อินคำ และ กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน (2568) กล่าวว่า การปราบปราม หมายถึง การดำเนินมาตรการเชิงรุกเพื่อลดความเสี่ยงและควบคุมเหตุไม่ปลอดภัย โดยมีการฝึกอบรม ซ้อมแผนเผชิญเหตุ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

Aydoğdu and Bozkuş (2023) อธิบายว่า การปราบปราม หมายถึง การบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการความปลอดภัย เช่น การตรวจสอบบุคคล การจำกัดพื้นที่เสี่ยง และการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์อันตรายเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การปราบปราม หมายถึง กระบวนการจัดการเหตุไม่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยการเตรียมบุคลากร อุปกรณ์ ระบบเตือนภัย และการซ้อมแผนเผชิญเหตุ เพื่อให้การตอบสนองมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา โดยใช้หลัก 3 ป จากคู่มือการดำเนินงาน ความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา (School Safety Management Theory) ที่มุ่งสร้างระบบการจัดการแบบองค์รวม (Holistic Management) โดยให้ความสำคัญทั้งด้านการลดความเสี่ยงเชิงรุก การสร้างจิตสำนึกความปลอดภัย และการจัดการเหตุการณ์เมื่อเกิดภัยคุกคาม (Ercek & Birel, 2021) รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anyanwu, Okaforcha และ Okeke (2024) ที่อธิบายว่าความปลอดภัยทางการศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และชุมชนในการดำเนินมาตรการป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปรามอย่างต่อเนื่อง กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 1,712 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตาราง Krejcie and Morgan (1970) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จำนวน 5 ข้อ จำแนกเป็น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนค่า (Rating Scale) ของ Likerts Scale จำนวน 60 ข้อ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

2.2 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของ Cronbach โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับในส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 60 ข้อ เท่ากับ .906

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตอบแบบสอบถามผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (google form) โดยได้แบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 317 ชุด ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของข้อมูลในแต่ละข้อคำถาม พบว่าแบบสอบถามจำนวน 14 ชุด มีการตอบไม่ครบหรือไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การวิเคราะห์ จึงตัดออกจากการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 303 ชุด ($n = 303$) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยนำมาวิเคราะห์คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ระดับความคิดเห็น โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ Best and Kahn (1993) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.1.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยรวบรวมจัดเป็นความถี่รายด้านตามตัวแปรตาม

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียวทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Difference (LSD) เนื่องจากวิธีดังกล่าวมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใกล้เคียงกัน และสามารถตรวจจับความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้อย่างละเอียด

5. จริยธรรมวิจัยในคน

ผู้วิจัยได้เสนอโครงการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน โดยคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ และได้รับการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลเลขที่ COA No.TSU 2025_201 REC No.0401 รหัสโครงการวิจัย 191/68 ชื่อโครงการวิจัย การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 วันที่รับรอง: 17 มิถุนายน 2568 วันหมดอายุ : 17 มิถุนายน 2569

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การป้องกัน	4.4471	0.2553	มาก
2. การปลูกฝัง	4.4356	0.2998	มาก
3. การปราบปราม	4.4263	0.2942	มาก
รวม	4.4372	0.2617	มาก

จากตารางที่ 1 การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการปลูกฝัง และการปราบปราม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t (t-test) การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	เพศชาย n=85		เพศหญิง n=218		t	Sig
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การป้องกัน	4.4072	0.2579	4.6626	0.2532	1.701	.970
2. การปลูกฝัง	4.3910	0.2917	4.4530	0.3018	1.623	.256
3. การปราบปราม	4.3799	0.2960	4.4444	0.2922	1.719	.969
รวม	4.3943	0.2609	4.4540	0.2607	1.789	.740

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า t (t-test) การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) จำแนกตามตัวแปรอายุ

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. การป้องกัน	ระหว่างกลุ่ม	3	.212	.071	1.085	.356
	ภายในกลุ่ม	299	19.476	.065		
	รวม	302	19.688			
2. การปลูกฝัง	ระหว่างกลุ่ม	3	.628	.209	2.359	.072
	ภายในกลุ่ม	299	26.525	.089		
	รวม	302	27.152			
3. การปราบปราม	ระหว่างกลุ่ม	3	.452	.151	1.752	.156
	ภายในกลุ่ม	299	25.695	.086		
	รวม	302	26.147			

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	.373	.124	1.831	.142
	ภายในกลุ่ม	299	20.310	.068		
	รวม	302	20.683			

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรอายุ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t (t-test) การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ปริญญาตรี n=259		สูงกว่าปริญญาตรี n=44		t	Sig
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การป้องกัน	4.4405	0.2556	4.4860	0.2534	-1.095	.679
2. การปลูกฝัง	4.4272	0.2992	4.4853	0.3021	-1.189	.999
3. การปราบปราม	4.4190	0.2935	4.4693	0.2985	-1.047	.890

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ปริญญาตรี n=259		สูงกว่าปริญญาตรี n=44		t	Sig
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
รวม	4.4299	0.2598	4.4807	0.2717	-1.192	.830

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t (t-test) การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. การป้องกัน	ระหว่างกลุ่ม	2	.242	.121	1.867	.156
	ภายในกลุ่ม	300	19.446	.065		
	รวม	302	19.688			
2. การปลูกฝัง	ระหว่างกลุ่ม	2	.494	.247	2.780	.064
	ภายในกลุ่ม	300	26.658	.089		
	รวม	302	27.152			
3. การปราบปราม	ระหว่างกลุ่ม	2	.658	.329	3.869	.022*
	ภายในกลุ่ม	300	25.489	.085		
	รวม	302	26.147			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.407	.204	3.012	.051
	ภายในกลุ่ม	300	20.276	.068		
	รวม	302	20.683			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปราบปราม ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้สถิติ LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่แบบ LSD ของการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์ในการทำงาน ด้านการปราบปราม

(n=303)

ประสพการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}=4.4632$)	5 – 10 ปี ($\bar{x}=4.3804$)	มากกว่า 10 ปี ($\bar{x}=4.4830$)
น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}=4.4632$)	-	.08282*	.01978
5 – 10 ปี ($\bar{x}=4.3804$)	-	-	.10260*
มากกว่า 10 ปี ($\bar{x}=4.4830$)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์ในการทำงาน ด้านการปราบปราม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสพการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One –Way ANOVA) จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา

(n=303)

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. การป้องกัน	ระหว่างกลุ่ม	2	.106	.053	.810	.446
	ภายในกลุ่ม	300	19.582	.065		

การดำเนินงานความปลอดภัย สถานศึกษา	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
	รวม	302	19.688			
2. การปลูกฝัง	ระหว่างกลุ่ม	2	.181	.091	1.007	.367
	ภายในกลุ่ม	300	26.971	.090		
	รวม	302	27.152			
3. การปราบปราม	ระหว่างกลุ่ม	2	.187	.094	1.082	.340
	ภายในกลุ่ม	300	25.960	.087		
	รวม	302	26.147			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.126	.063	.917	.401
	ภายในกลุ่ม	300	20.558	.069		
	รวม	302	20.683			

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการประมวลข้อเสนอแนะที่มีต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. การป้องกัน โรงเรียนควรติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดเสี่ยง จัดเวรยามดูแลความปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืน และกำหนดระบบการเข้าออกที่รัดกุม เช่น ใช้บัตรผ่านหรือการลงทะเบียน พร้อมจัดทำรั้วและประตูที่มั่นคงเพื่อป้องกันบุคคลภายนอก

2. การปลูกฝัง โรงเรียนควรสอนให้นักเรียนระมัดระวังคนแปลกหน้า ฝึกทักษะเอาตัวรอดและปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมทั้งบูรณาการเนื้อหาด้านความปลอดภัยในรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัย.

3. การปราบปราม โรงเรียนควรกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การใช้สารเสพติดหรือการทะเลาะวิวาท จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำ และประสานงานกับตำรวจและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อเตรียมรับมือเหตุฉุกเฉิน.

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า การป้องกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การปลูกฝัง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปราบปราม ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มุ่งเน้นการเสริมสร้างความปลอดภัยเชิงป้องกันและการปลูกฝังจิตสำนึกผ่านความร่วมมือกับชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าการปราบปราม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเชิงบวกมากกว่าการลงโทษทางวินัย ทั้งนี้ ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ รัชตภรณ์ ชัยประภา และสายฝน แสนใจพรม (2566) นวกร จันทรรัตน์ (2568) และเสาวลักษณ์ ชาวป่า (2568) ที่พบว่า การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ มาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีนโยบายและการดำเนินงานที่มุ่งให้ทุกโรงเรียนมีความปลอดภัยอย่างเท่าเทียม ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และจิตสำนึกด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง จึงมีทัศนคติในทิศทางเดียวกัน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล พิมพ์อัฐ (2565) เสาวลักษณ์ ชาวป่า (2568) และศิววุฒิ แพงสวัสดิ์ (2566) ที่พบว่าความแตกต่างทางเพศไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นหรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีนโยบายพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมสนับสนุนระบบ MOE Safety Center และการจัดทำแผนความปลอดภัยเชิงป้องกันในทุกโรงเรียน ส่งผลให้ครูทุกช่วงอายุมีความเข้าใจและทัศนคติด้านความปลอดภัยในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ชาวป่า (2568) ชัชวาล พิมพ์อัฐ (2565) และสุทธิพงศ์ เทียงธรรม (2566) ที่พบว่า ความแตกต่างด้านอายุไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นหรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีมาตรการและนโยบายด้านความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกโรงเรียน ครูทุกวุฒิได้รับการอบรมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านระบบ School Health HERO และ MOE Safety Center อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีความเข้าใจและทัศนคติด้านความปลอดภัยไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ประจันท์จำนง และภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล (2567) ณัฐริยา ณะศรี และชนมณี ศิลาณกิจ (2567) และศาสดิต ธนุนาจารย์ (2566) ที่พบว่า วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารและดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการปราบปราม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีมาตรการด้านความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ครูทุกกลุ่มได้รับการพัฒนาและปฏิบัติงานภายใต้แนวทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามักมีความมั่นใจและทักษะในการจัดการสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ดีกว่า โดยเฉพาะในด้านการตอบสนองและการฟื้นฟูเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับในโรงเรียน เช่น การเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ ครูเวรประจำวัน หรือครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ที่ต้องประสานงานโดยตรงกับฝ่ายบริหาร ชุมชน หรือหน่วยงานความมั่นคงภายนอก เช่น ตำรวจและหน่วยป้องกันภัยในพื้นที่ ส่งผลให้ครูกลุ่มนี้มีประสบการณ์ตรงในการจัดการสถานการณ์จริงและมีความตระหนักรู้สูงกว่าครูกลุ่มอื่น นอกจากนี้ ครูที่มีประสบการณ์สูงมักมีโอกาสร่วมการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยและการจัดการภาวะวิกฤตบ่อยครั้ง จึงเกิดความเข้าใจในมาตรการปราบปรามและการปฏิบัติในภาคสนามได้ดีกว่า ผลดังกล่าวสะท้อนว่าความแตกต่างด้านประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อมุมมองและการประยุกต์ใช้มาตรการด้านความปลอดภัยของครูอย่างมีนัยสำคัญ ผลนี้สอดคล้องกับงานของ อัจฉริยะ เจริญไวยัง และอุไร สุทธิแย้ม (2565) และศิวุฒิ แพงสวัสดิ์ (2566) ที่พบว่าครูซึ่งมีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการและภาวะผู้นำในสถานศึกษาที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2.5 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้กำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วทั้งเขต มีการจัดทำแผนความปลอดภัย มาตรการเชิงรุก การอบรมพัฒนาศักยภาพครู และระบบติดตามผ่าน MOE Safety Center รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนทุกขนาด ทำให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยมีความเป็นเอกภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน ผลนี้สอดคล้องกับงานของ ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2566) รวมถึงเนตรนภา อัทฤทธิ และคณะ (2568) พิเชษฐ์ แสนสุข และสุนทร คล้ายอ่ำ (2568) ที่พบว่าขนาดของสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนามาตรการด้านการปราบปรามให้มีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดแนวทางดำเนินงานเป็นขั้นตอน ได้แก่

- 1) จัดอบรมพัฒนาศักยภาพครูด้านการรับมือเหตุฉุกเฉินและพฤติกรรมเสี่ยง ไม่น้อยกว่า 16 ชั่วโมง ต่อรอบ โดยร่วมมือกับตำรวจโรงเรียน หน่วยกู้ชีพ หรือหน่วยงานความปลอดภัยในพื้นที่
- 2) จัดให้มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยครอบคลุมเหตุเพลิงไหม้ ผู้บุกรุก โรงเรียนถูกคุกคาม และอุบัติเหตุในโรงเรียน

3) ติดตามประเมินผล โดยใช้ตัวชี้วัด เช่น ร้อยละของครูที่ผ่านการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ร้อยละของการซ้อมแผนที่ดำเนินการสำเร็จตามเวลาที่กำหนด หรือระยะเวลาการตอบสนองเมื่อเกิดสถานการณ์จำลอง

1.2 เขตพื้นที่และสถานศึกษาควรขยายผล “มาตรการป้องกัน” ให้เป็นมาตรฐานกลางของทุกโรงเรียนในพื้นที่ โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1) จัดทำรายการตรวจสอบ (Checklist) จุดเสี่ยงต่างๆในโรงเรียน เช่น ทางเข้า-ออก จุดอับสายตา อาคารเรียน ห้องน้ำ และพื้นที่สาธารณะ พร้อมดำเนินการติดตั้งหรือปรับปรุงระบบความปลอดภัย เช่น CCTV ระบบไฟส่องสว่าง ประตูอัตโนมัติ

2) กำหนดแนวทางเวรยามและการตรวจตราความปลอดภัย เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งเขตพื้นที่ เช่น เวรครูเช้า-กลางวัน-หลังเลิกเรียน พร้อมสมุดบันทึกการตรวจตรา

3) บูรณาการความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรสถานศึกษา เช่น เพิ่มบทเรียนเรื่องภัยใกล้ตัว ทักษะเอาตัวรอด การป้องกันเหตุฉุกเฉิน และความปลอดภัยดิจิทัล

1.3 ควรพัฒนามาตรการการปราบปรามให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของครู โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาแบบจำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ เช่น

1) ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ควรจัดอบรมพื้นฐานด้านความปลอดภัย เช่น การแจ้งเหตุ การประเมินสถานการณ์เบื้องต้น การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

2) ครูประสบการณ์ 5-10 ปี ควรจัดอบรมเชิงลึกด้านการตอบสนองและการควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยร่วมมือกับหน่วยงานตำรวจและฝ่ายป้องกันภัยในพื้นที่

3) ครูประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ควรเสริมบทบาทเป็น “ครูแกนนำด้านความปลอดภัย” (School Safety Leader) เพื่อเป็นผู้ประสานงานหลักระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดสำคัญที่ควรนำไปพิจารณาในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ได้แก่ การเก็บข้อมูลเฉพาะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งมีบริบทเฉพาะด้านความปลอดภัยแตกต่างจากพื้นที่อื่น ทำให้ผลการวิจัยไม่สามารถอธิบายภาพรวมของสถานศึกษาในบริบทกว้างได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งการเก็บข้อมูลจากเฉพาะ “ครูและบุคลากรทางการศึกษา” ยังไม่ครอบคลุมมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หรือผู้นำชุมชน ซึ่งอาจมีความเห็นและประสบการณ์ที่ต่างกัน ดังนั้นงานวิจัยครั้งต่อไปควร

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างละเอียด เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงลึกพัฒนามาตรการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดอื่นหรือจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยในบริบทที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษามุมมองของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เข้าใจองค์ประกอบด้านความปลอดภัยในมิติที่กว้างขึ้น ตลอดจนแนะนำให้มีการทำ การวิเคราะห์ความคุ้มค่า (cost-benefit analysis) หรือ การประเมินประสิทธิผลของมาตรการความปลอดภัยเฉพาะด้าน เช่น ระบบ CCTV หรือโปรแกรมอบรม เพื่อให้หน่วยงานสามารถวางแผนจัดสรรทรัพยากรด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัชวาล พิมพ์อัฐ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการรักษาความปลอดภัยของสำนักเลขาธิการรัฐมนตรี [การค้นคว้าอิสระที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐริยา ณะศรี และ ชนมณี ศิลาณกิจ. (2567). การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารนครรัฐ*, 1(2), 34–44.
- ทศวรรณ พรหมโคตร. (2567). การดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนา ที่ยั่งยืน*, 2(2), 531–540.
- นวกร จันทรัตน์. (2568). การบริหารจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์. *วารสารสหวิทยาการและนวัตกรรมการจัดการ*, 3(2), 14–27.
- พิเชษฐ์ แสนสุข และ สุนทร คล้ายอ่ำ. (2568). การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย พัฒนาการศึกษามะสลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 5(2), 893–904.
- รชตภรณ์ ชัยประภา และ สายฝน แสนใจพรหม. (2566). แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่*, 9(1), 91–108.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และ วินัส ศรีศักดิ์. (2566). การพัฒนาองค์ความรู้เชิงระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาเชิง พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(9), 233–246.
- ศตวรรษ ถวิลคำ และ ศิริรัตน์ ทองมี. (2566). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42–43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*, 5(2), 209–222.
- ศรณรินทร์ อินคำ และ กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน. (2568). แนวทางการพัฒนาการบริหารตามมาตรฐานความปลอดภัย ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมพิมานพระเกียรติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสารธรรมเพื่อชีวิต*, 13(3), 844–852.
- ศาสวัต ธนุนาจารย์. (2566). การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน ในเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 9(3), 292–310.
- ศิวาณิ แสงสวัสดิ์. (2566). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(2), 511–522.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุทธิพงศ์ เทียงธรรม. (2566). ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศรีสะเกษ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(2), 345–360.

- สุนีย์ ประจันต์จ๋านัง และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเขตชายแดนไทย–เมียนมา กลุ่มโรงเรียนพบพระ–วาลีย์–รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(6), 265–280.
- เสาวลักษณ์ ชาวป่า. (2568). การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 22(1), 19–31.
- อลงกต สระนอก. (2568). การบริหารความปลอดภัยโดยใช้หลัก 3 ป. ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 12(1), 223–233.
- อัจฉริยะ เจริญไวยัง และ อุไร สุทธิแย้ม. (2565). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารปัญญา*, 29(1), 60–69.
- AHA Centre. (2024, November 22). *Thailand: Flooding and landslides in the southern region*. AHA Centre. <https://www.ahacentre.org/report/thailand-flooding-and-landslides-in-the-southern-region-20241122> adinet.ahacentre.org
- Anyanwu, J. A., Obilor, P. U., & Chime, G. O. (2024). Effective administrative approaches for managing safety and security in public secondary schools in Enugu State. *UNIZIK Journal of Educational Management and Policy*, 6(5), 49–57.
- Aydoğdu, S., & Bozkuş, K. (2023). School administrators' concerns about student safety at school. *GESJ: Education Science and Psychology*, 67(2), 52–58.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Allyn and Bacon.
- Deep South Watch. (2566). รายงานสถานการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2566. ปัตตานี: ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Erçek, M. K., & Birel, F. K. (2021). Developing the school safety perception scale: The validity and reliability of study. *Dinamika Ilmu*, 21(1), 37–53.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Okaforcha, C. C., & Okeke, N. I. (2025). Towards effective safety management in secondary schools in Nigeria. *Unizik Journal of Educational Research, Science and Vocational Studies*, 1(1), 355–365.